

Avdelning
Juridiska avdelningen
Handläggare
Lina Smed
08-563 085 36
lina.smed@uka.se

Datum
2016-05-17

Reg.nr
31-78-16

Stockholms universitet
Rektor
106 91 Stockholm

Stockholms universitets åtgärder efter ett beslut av Överklagandenämnden för högskolan

Bakgrund

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) fattade den 22 december 2015 beslut om en TillsynsPM om lärosätenas hantering av Överklagandenämnden för högskolans (ÖNH) ändringsbeslut (reg. nr 32-144-15). I tillsynspromemorian har UKÄ granskat vilka åtgärder som universiteten och högskolorna vidtagit efter att ÖNH har prövat ett överklagande och fattat ett ändringsbeslut, dvs. de fall där nämnden beslutat att bifalla överklagandet eller att undanröja det överklagade beslutet och visa ärendet åter till lärosätet. Totalt granskades 88 studentärenden (ärenden om antagning, tillgodoräknande, examensbevis samt anstånd och studieuppehåll) och anställningsärenden. I 79 ärenden hade högskolorna och universiteten följt ÖNH:s beslut, men i nio fall hade lärosätena inte vidtagit några åtgärder, inte vidtagit de åtgärder som föranletts av ÖNH:s beslut eller att det var oklart vilka åtgärder som vidtagits. Ett av dessa nio ärenden gällde ett ärende om tillgodoräknande vid Stockholms universitet.

I tillsynspromemorian anges bl.a. följande.

Ärendet gäller ÖNH:s beslut den 13 december 2013 (reg. nr 241-1138-13) och Stockholms universitet. I det aktuella ärendet har studenten ansökt om att få tillgodoräkna sig yrkeslivserfarenhet som motsvarande kursen Verksamhetsförlagd utbildning I- ämneslärarutbildning och kompletterande pedagogisk utbildning. ÖNH har i sitt beslut undanröjt det överklagade beslutet och visat ärendet åter till universitetet för fortsatt handläggning. Av skälen för ÖNH:s beslut framgår bl.a. följande. Ett lärosäte ska göra en individuell prövning av en students kunskaper och färdigheter i förhållande till den utbildning som studenten önskar få tillgodoräkna sig. Universitetet har inte gjort någon prövning i sak av studentens ansökan om tillgodoräknande.

Stockholms universitet har i sitt svar till UKÄ anfört bl.a. följande. Studenten antogs till Vidareutbildning av lärare utan lärarexamen och där ingår inte verksamhetsförlagd utbildning. Universitetet har till sitt svar bifogat ett utdrag från Ladok och av det framgår att studenten gjorde ett tidigt avbrott på kursen Verksamhetsförlagd utbildning I- ämneslärarprogrammet och kompletterande pedagogisk

utbildning den 4 november 2013, men att studenten först den 13 februari 2014 gjorde ett avbrott från programmet Kompletterande pedagogisk utbildning för ämneslärarexamen. Vidare framgår att studenten våren 2014 antogs till programmet Vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen. UKÄ konstaterar att det av universitetets svar är oklart vilka åtgärder lärosätet vidtog med anledning av ÖNH:s beslut.

Remiss till Stockholms universitet

Med anledning av det som framkommit i tillsynsprotokollet har UKÄ remitterat ärendet till rektor för Stockholms universitet och anmodat lärosätet att yttra sig över följande.

1. Vänligen redogör för vilka åtgärder Stockholms universitet vidtog med anledning av ÖNH:s beslut och bifoga underlag som visar vilka åtgärder som vidtogs. Har Stockholms universitet gjort någon prövning av studentens ansökan om tillgodoräknande i enlighet med vad som framkommer av skälen till ÖNH:s beslut? Bifoga eventuellt nytt beslut.
2. Om universitetet inte har gjort någon prövning i enlighet med ÖNH:s beslut, redogör för vilken rättslig grund lärosätet har haft för att inte genomföra prövningen och kommentera det särskilt utifrån vad som anges i 6 kap. 8 § högskoleförordningen (1993:100).

Stockholms universitets yttrande angående remissen

Stockholms universitet har i sitt svar på remissen yttrat följande. Under höstterminen 2013 hade institutionen fortsatt kontakt med studenten. Studenten meddelade att hon inte längre ville fortsätta sin VFU, eftersom hon ville invänta besked på sin ansökan till Vidareutbildning av lärare utan lärarexamen (VAL). Den 3 november 2013 gjorde studenten ett tidigt avbrott på kursen.

Innan institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik hann påbörja en ny handläggning av ärendet i enlighet med ÖNH:s beslut, hade studenten antagits till VAL-programmet för vårterminen 2014. Avbrottet från Kompletterande pedagogisk utbildning för ämneslärarexamen (KPU) registrerades i Ladok den 13 februari 2014. Inom VAL-programmet krävs inte någon verksamhetsförlagd utbildning. Trots detta borde institutionen gjort en prövning av ansökan om tillgodoräknande. Utifrån den kontakt man haft med studenten under ärendets gång har man dock tolkat in att studenten inte var intresserad av att fortsätta läsa KPU och därmed skulle studenten inte behöva kursen i VFU. Studenten har inte heller sedan dess hört av sig till institutionen gällande ansökan om tillgodoräknande. Den 20 februari 2014

avslutades ärendet hos institutionen. Efter genomgången av ärendet noterar universitetet att man behöver se över rutinerna för hanteringen av ärenden där ÖNH river upp ett beslut och återförvisar ärendet till universitetet.

Universitetskanslersämbetets bedömning

För att veta vilken innebörd ett beslut från ÖNH har, i de fall nämnden har återförvisat ärendet till lärosätet, får man utgå från de skäl som ÖNH har redovisat i sitt beslut (jmf. Justitieombudsmannens beslut i JO 1992/93:JO1 s. 238). Vidare framgår det av 6 kap. 8 § första stycket högskoleförordningen att en högskola ska pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande.

Av ÖNH:s beslut den 13 december 2013 (reg. nr 241-1138-13) framgår att nämnden undanröjt det överklagade beslutet i den del studenten fått avslag på sin ansökan och visat ärendet åter till Stockholms universitet för fortsatt handläggning i den delen. Av skälen för beslutet framgår bl.a. att ett lärosäte ska göra en individuell prövning av en students kunskaper och färdigheter i förhållande till den utbildning som studenten önskar få tillgodoräkna sig. Universitetet hade inte gjort någon prövning i sak av studentens ansökan om tillgodoräknande.

Stockholms universitet har anfört att lärosätet, utifrån den kontakt man haft med studenten under ärendets gång, har tolkat in att studenten inte var intresserad av att fortsätta läsa KPU och att studenten därmed inte skulle behöva kursen i VFU. UKÄ anser dock inte att det har framkommit att studenten återkallat sin ansökan om tillgodoräknande. UKÄ anser, i likhet med Stockholms universitet, att lärosätet efter ÖNH:s beslut skulle ha företagit en sådan prövning som angavs i nämndens beslut. Stockholms universitet genomförde dock inte någon sådan prövning och lärosätet har därmed inte följt ÖNH:s beslut. Det är en viktig förutsättning för rättssäkerheten och förtroendet för rättssystemet att myndigheter respekterar och följer de beslut som fattas av överinstansen. UKÄ finner därmed skäl att rikta kritik mot Stockholms universitet. Lärosätet har noterat att det finns behov av att se över rutinerna för hur ärenden hanteras efter att ÖNH undanröjt ett beslut och återförvisat ärendet. Därmed utgår UKÄ från att Stockholms universitet kommer att vidta åtgärder för att säkerställa att ÖNH:s beslut följs.

Med detta kritiska besked avslutas ärendet.

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Christian Sjöstrand efter föredragning av verksjuristen Lina Smed.

Christian Sjöstrand

Lina Smed